ប្រវត្តិសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម
(ពីឆ្នាំ១៩៦៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧០)

History of Royal University of Kampong Cham from 1965 to 1970

Histoire de l´Université Royale de Kampong Cham de 1965 à 1970

ដោយ៖ បណ្ឌិត សុង ស៊ីណា

Email: songsyna888@gmail.com

មន្ត្រីស្រាវជ្រាវនៃនាយកដ្ឋានប្រវត្តិវិទ្យានិងវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

នៃវិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម, រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

សេចក្តីផ្តើម

ការអប់រំនៅប្រទេសកម្ពុជានាសម័យមុនបារាំងមកគ្រប់គ្រងបានធ្វើឡើងនៅតាមទីវត្តអារាម។ ការសិក្សានាពេលនោះបានផ្តោតទៅលើភាសាបាលី ការអានសាស្ត្រា និង អត្ថបទនានា ដែលទាក់ទងនឹងព្រះពុទ្ធ សាសនា។ ការសិក្សាបែបនេះបានធ្វើឱ្យកូនខ្មែរចេះអាន និង សរសេរអក្សរខ្មែរបាន។ នៅដើមស.វ.ទី ២០ បារាំងបានចាប់ផ្តើមធ្វើកំណែទម្រង់ទាក់ទងនឹងវិស័យអប់រំដែលជាបន្តបន្ទាប់គេបានបង្កើតសាលាផ្លូវការតាំងពីកម្រិតបឋមសិក្សា អនុវិទ្យាល័យ វិទ្យាល័យ និង រហូតដល់ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។

ចំនួនសាលាមធ្យមសិក្សា នៅទូទាំងប្រទេស និង សិស្សដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបានកើនឡើងជាពិសេសសិស្សដែលសិក្សានៅតាមបណ្តាការចាំបាច់នេះ ទើបរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈក្រសួងអប់រំជាតិបានរៀបចំបង្កើតឡើង នូវសាកលវិទ្យាល័យចំនួន៣នៅតាមខេត្ត គឺ ១ ខេត្តកំពង់ចាម ២ ខេត្តបាត់ដំបង និង ៣ នៅព្រំប្រទល់ខេត្តតាកែវ-កំពត។

នៅក្នុងសកលលោក នាសម័យសាកលភាវូបនីយកម្ម ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព គឺជាកត្តាគន្លឹះ សម្រាប់ការកសាងប្រទេសជាតិនីមួយៗ។ ប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍជឿនលឿនគេបានប្រកាន់នូវទស្សនថា ក្នុងសម័យទំនើបនេះ គេត្រូវការអ្នកមានចំណេះដឹងពិតប្រាកដ ដើម្បីជួយអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមជាតិរបស់ប្រទេសខ្លួន។ ហេតុនេះ ទើបគេកំណត់យកនូវចក្ខុវិស័យ ដ៏សំខាន់មួយគឺសេដ្ឋកិច្ចត្រូវពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹង។

ប្រទេស ដែលសម្បូរធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព គឺអាចដណ្តើមយកឧត្តមភាពឈ្នះ និង មានឥទ្ធិពលទៅលើប្រទេសដែលមានប្រព័ន្ធអប់រំទន់ខ្សោយ។

ការស្រាវជ្រាវនេះ យើងនឹងលើកយកតែការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមតែប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុដូចនេះ ដើម្បីបានយល់កាន់តែច្បាស់ យើងបានដាក់ជាចំណោទបញ្ហាថា តើមូលហេតុអ្វីបានជាមានការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម ហើយសាកលវិទ្យាល័យនេះការវិវត្ត និង មានដំណើរការនៃការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ?

ផ្នែក ១ គ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស

១. ការបង្កើតគ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស

គ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសនៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ត្រូវបានបង្កើតឡើងតាំងពីសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម។ គ្រឹះស្ថាននេះមានភារកិច្ចបង្ហាត់បង្រៀនមុខវិជ្ជាបច្ចេកទេសវិជ្ជាជីវៈដើម្បីឱ្យសិស្សនិស្សិតយកចំណេះវិជ្ជានេះទៅជួយអភិវឌ្ឍន៍សង្គមជាតិ និង យកទៅប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរៀងៗខ្លួន។ ចំណុចនេះជាការយកចិត្តទុកដាក់ដល់យុវជនខ្មែរ ដើម្បីឱ្យពួកគេមានការចាប់អារម្មណ៍មកចាប់យកវិជ្ជាជីវៈជាអ្នកបច្ចេកទេស ជាជាងការផ្តេកផ្តួលតែទៅលើមុខរបរកសិកម្មតែមួយមុខ។

១. ១. សាលាបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសខេត្តកំពង់ចាម

ប្រទេសកម្ពុជាបានពឹងផ្អែកលើរបរកសិកម្មជាធំតាំងពីបុរាណកាលមក ប៉ុន្តែសម្រាប់បរិបទនៃសម័យទំនើប យើងមិនអាចមើលរំលងលើការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកបច្ចេកទេស និង វិជ្ជាជីវៈដល់កូនខ្មែរនោះឡើយ។ ការចាប់អារម្មណ៍ និង ឱ្យតម្លៃលើការបណ្តុះបណ្តាលកូនខ្មែរ លើផ្នែកបច្ចេកទេសនេះមានតាំងពីសម័យអាណាព្យាបាលបារាំងមកម្ល៉េះ គឺនៅពេលនោះគេបានបង្កើតសាលាអនុវត្តន៍ឧស្សាហកម្ម នៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ សាលាអនុវត្តន៍ឧស្សាហកម្មនៅភ្នំពេញកាន់តែមានការរីកលូតលាស់ហើយបានក្លាយទៅជាសាលាឫស្សីកែវ (សាលាបច្ចេកទេស) ដែលស្ថិតខាងជើងទីក្រុងភ្នំពេញ។ សាលាបច្ចេកទេសឫស្សីកែវបានសម្ពោធនៅថ្ងៃទី ២១ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៣៩ ដោយលោករេស៊ីដង់ជាន់ខ្ពស់បារាំង ប្រចាំនៅកម្ពុជាលោកធីបូដូ

(Thibaudeau)[1]។ ក្រៅពីសាលាបច្ចេកទេសនៅទីក្រុងភ្នំពេញ គេ ក៏បានបង្កើតឱ្យមានសាលាបច្ចេកទេស នៅតាមខេត្តនានាផងដែរ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការចាំបាច់ចាប់ពីឆ្នាំសិក្សា១៩៥៩-១៩៦០ សាលាឧស្សាហកម្មខេត្តកំពង់ចាមបានដំឡើងទៅជាគ្រឹះស្ថានមធ្យមសិក្សាបច្ចេកទេសដែលមានឈ្មោះថា អនុវិទ្យា ល័យបច្ចេកទេសកំពង់ចាម[2]។ អនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសនេះមានមណ្ឌលមួយសម្រាប់ឱ្យសិស្សអនុវត្តន៍។ អនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសកំពង់ចាមមានបេសកកម្មបណ្តុះបណ្តាលសិស្សឱ្យទទួលបាននូវចំណេះដឹងផ្នែកបច្ចេកទេសឧស្សាហកម្ម និង សិប្បកម្ម។

២.ការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម

ការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមនាឆ្នាំ១៩៦៥ គឺជាការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សនៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា។ ម្យ៉ាងទៀត ក៏ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងកំណើនសិស្សានុសិស្ស ដែលបញ្ចប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សា ហើយត្រូវបន្តការសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ។ គេសង្កេតឃើញថា ក្នុងចំណោមសិស្សដែលបានប្រឡងជាប់មធ្យមសិក្សានៅតាមបណ្តាខេត្តនានាតែងជួបការលំបាកក្នុងការមកបន្តការសិក្សារបស់ខ្លួន នៅឧត្តមសិក្សា ដោយសារតែសាកលវិទ្យាល័យមានតែនៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ដូច្នេះ ទើបនៅឆ្នាំ១៩៦៥ រដ្ឋាភិបាលតាមរយៈក្រសួងអប់រំជាតិបានសម្រេចបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យនៅតាមខេត្តចំនួន ៣ គឺខេត្តបាត់ដំបង តាកែវ-កំពត និង ដោយឡែកសម្រាប់ភូមិសាស្ត្រខេត្តកំពង់ចាម បង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម។ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម (ស.ភ.ក.ច.) បានបង្កើតឡើងតាមព្រះរាជក្រមលេខ ២២៧ប.រ. ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៦៥ អនុម័តដោយរដ្ឋសភានៅថ្ងៃទី២៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៦៤។

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម មានទីតាំងស្ថិតនៅទីរួមខេត្តកំពង់ចាម និង ស្ថិតក្រោមអាណាព្យាបាល នៃក្រសួងអប់រំជាតិ។ សាកលវិទ្យាល័យនេះទទួលបន្ទុកខាងឧត្តមសិក្សា និង ខាងការស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ ព្រមទាំងជាអ្នកចេញសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យទៅតាមមុខវិជ្ជា ដែលខ្លួន

---

[1] Inauguration de l´Ecole Pratique d´Industrie à Phnom Penh le 21 octobre 1939, Phnom Penh, 1939, p.12.

[2] រាជកិច្ចចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៥៩ ទំព័រ៥០៣៤

បានបណ្ដុះបណ្ដាល។ ទីតាំងអតីតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមបច្ចុប្បន្ន គឺទីតាំងនៃមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ខេត្តកំពង់ចាម។

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមត្រូវប្រមូលផ្ដុំនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួននូវគ្រឹះស្ថានឧត្ដមសិក្សា និង ផ្នែកនៃឧត្ដមសិក្សាបច្ចេកទេសនានាដែលមានស្រាប់ ឬដែលនឹងបង្កើតថ្មីដូចខាងក្រោម ៖

-មហាវិទ្យាល័យយន្តសាស្ត្រ។

-មហាវិទ្យាល័យវប្បកម្មឧណ្ហប្រទេស។

-មហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ រូបនិយម គណិតសាស្ត្រ។

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមជាគ្រឹះស្ថានជាតិសាធារណៈ ដែលមាននីតិបុគ្គលិកលក្ខណៈ និង មានស្វ័យភាពផ្នែករដ្ឋបាល និង ហិរញ្ញវត្ថុ និង ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់សាកលវិទ្យាធិការមួយរូបដែលមានឋានៈស្មើនឹងរដ្ឋលេខាធិការ។ ទោះសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមបានបង្កើតឡើងតាំងពីថ្ងៃទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ ១៩៦៥ មកក៏ដោយ ប៉ុន្តែ សាកលវិទ្យាល័យនេះ បានចាប់ផ្ដើមដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលនិស្សិតរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី៤ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៦៩[3]។

២. ១. សាកលវិទ្យាធិការ

នៅក្នុងព្រះរាជក្រឹត្យស្ដីពីការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមចុះថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៦៥ បានចែងថា សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមត្រូវស្ថិតនៅក្រោមកិច្ចត្រួតត្រា នៃសាកលវិទ្យាធិការមួយរូប ដែលមានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអមផង។ សាកលវិទ្យាធិការត្រូវតំណាងឱ្យសាកលវិទ្យាល័យក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាល និង ហិរញ្ញវត្ថុ ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តទៅ នៃសាកលវិទ្យាល័យ ដែលស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់ក្រសួងអប់រំជាតិ។

សាកលវិទ្យាធិការ ត្រូវតែងតាំងដោយព្រះរាជក្រឹត្យដែលមានការយល់ព្រមពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និង តាមការស្នើសុំពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ។ សាកលវិទ្យាធិការត្រូវ

[3] Raoul M. Jennar, ***Les clés du Cambodge***, Faits et chiffres, repères historiques, profiles cambodgiens, cartes, Maisonneuve et Larose, 1995, p. 65.

បានជ្រើសរើសចេញពីក្នុងចំណោមសាស្ត្រាចារ្យដែលមានសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ ឬ ឥស្សរជនជាន់ខ្ពស់ដែលមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់។ សាកលវិទ្យាធិការអាចមានអនុសាកលវិទ្យាធិការ (សាកលវិទ្យាធិការរង) អមតាមការស្នើសុំពីសាកលវិទ្យាធិការដែលតែងតាំងឡើងតាមលក្ខណៈដូចគ្នានឹងសាកលវិទ្យាធិការដែរ។

២. ២. សាកលវិទ្យាធិការដ្ឋាន

សាកលវិទ្យាធិការដ្ឋាន ត្រូវដឹកនាំដោយប្រធានម្នាក់ និង មានអនុប្រធានម្នាក់ ឬ ច្រើនតាមការចាំបាច់។ ប្រធាន និង អនុប្រធានសាកលវិទ្យាធិការដ្ឋាន ត្រូវតែងតាំងដោយព្រះរាជក្រឹត្យ តាមការស្នើសុំពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ ដោយមានការយល់ព្រមពីសាកលវិទ្យាធិការផង។ សាកលវិទ្យាធិការដ្ឋានមានផ្នែកច្រើនស្ថិតនៅក្រោមចំណុះ។ ប្រធានផ្នែក និង បុគ្គលិកជំនួយការនៃសាកលវិទ្យាធិការដ្ឋានត្រូវតែងតាំង ដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់សាកលវិទ្យាធិការ។ សាកលវិទ្យាធិការដ្ឋានមានភារកិច្ចគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល និង បច្ចេកទេសនៃសាកលវិទ្យាល័យ។

២. ៣. ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសាកលវិទ្យាល័យ

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសាកលវិទ្យាល័យជាអ្នកទទួលបន្ទុកសម្រេចបញ្ហាផ្សេងៗដែលទាក់ទងនឹងអត្ថប្រយោជន៍នៃសាកលវិទ្យាល័យ និង ឱ្យយោបល់លើការរៀបចំកម្មវិធីសិក្សា និង បទបញ្ជានៃការសិក្សា។ សាកលវិទ្យាធិការត្រូវកោះប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសាកលវិទ្យាល័យកាលណាមានភាពចាំបាច់ដែលជាប្រយោជន៍នៃសាកលវិទ្យាល័យ។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអាចសម្រេចសេចក្តីបានលុះណាតែមានសមាជិកមកប្រជុំយ៉ាងតិចពាក់កណ្តាល។

សមាសភាពក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញមានដូចខាងក្រោម ៖

-សាកលវិទ្យាធិការនៃសាកលវិទ្យាល័យ ប្រធាន

-អនុសាកលវិទ្យាល័យ (សាកលវិទ្យាធិការរង) សមាជិក

-នាយកឧត្តមសិក្សា សមាជិក

-ព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យ សមាជិក

-ចាងហ្វាងវិជ្ជាស្ថាន សមាជិក

-ចៅហ្វាយខេត្តភ្នំពេញ សមាជិក

-នាយកមុខងារសាធារណៈ ឬ អ្នកតំណាង សមាជិក

-អ្នកតំណាងម្នាក់នៃក្រសួងអប់រំជាតិ សមាជិក

-អ្នកតំណាងម្នាក់នៃក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ សមាជិក

-អ្នកតំណាងម្នាក់នៃក្រសួងសាធារណការ សមាជិក

-អ្នកតំណាងម្នាក់នៃក្រសួងកសិកម្ម សមាជិក

-អ្នកតំណាងម្នាក់នៃក្រសួងឧស្សាហកម្ម សមាជិក

-ប្រធានសាកលវិទ្យាធិការដ្ឋានស.ក.ក.ច. សមាជិករាយការណ៍

សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវតែងតាំងដោយប្រកាសនៃរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ។

បើយោងតាមប្រកាសរបស់ក្រសួងអប់រំជាតិលេខ១៧២០/៦៨ ចុះថ្ងៃទី៣ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៦៨ បានតែងតាំងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម ដែលមានសមាសភាពដូចខាងក្រោម ៖

-លោក ហាក់ យូលឹម សាកលវិទ្យាធិការស្ដីទីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម ប្រធាន

-លោក អ៊ិន រុន ព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យយន្តសាស្ត្រ សមាជិក

-លោក ឃាង យន ព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ រូបនិយមគណិតវិទ្យា សមាជិក

-លោក តាន់ ប៊ុនស៊ុយ ព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យវប្បកម្ម ឧណ្ហប្រទេស សមាជិក

-លោក ញាន ធៀង អភិបាលខេត្តកំពង់ចាម សមាជិក

-លោក គឹម សុន នាយកមុខងារសាធារណៈ សមាជិក

-លោក យ៉ែម យឹម អគ្គលេខាធិការនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ សមាជិក

-លោក លីវ ង៉ួនសេង នាយក្រុមថវិកា តំណាងក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ សមាជិក

-លោក ឃី តាំងលឹម វិស្វករការងារសាធារណការ តំណាងក្រសួងសាធារណការ សមាជិក

-លោក ហ៊ីង អ៊ុន វិស្វករការងារកសិកម្ម តំណាងក្រសួងកសិកម្ម សមាជិក

-លោក សេវ ហាក់ អគ្គនាយកក្រុមហ៊ុនជាតិវាយនភណ្ឌ តំណាងក្រសួងឧស្សាហកម្ម សមាជិក

-លោក យ៉ង់ ធី អភិបាលនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម
សមាជិករាយការណ៍

បន្ទាប់មកនៅចុងឆ្នាំ១៩៦៨ ក្រសួងអប់រំជាតិបានចេញប្រកាសលេខ២៩៣៣/៦៨ ចុះថ្ងៃ ទី១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៨ បានតែងតាំងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមជាថ្មីដែលមានសមាសភាពដូចខាងក្រោម ៖

-លោក ហាក់ យូលឹម សាកលវិទ្យាធិការស្តីទីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម
ប្រធាន

-លោកព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យយន្តសាស្ត្រ សមាជិក

-លោកព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្ររូបនិយមគណិតវិទ្យា
សមាជិក

-លោក តន់ ប៊ុនស៊ុយ ព្រឹទ្ធាចារ្យ (ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យវប្បកម្មឧណ្ហប្រទេស សមាជិក

-លោក ញាន ធៀង អភិបាលខេត្តកំពង់ចាម សមាជិក

-លោក គឹម សុន នាយកមុខងារសាធារណៈ សមាជិក

-លោក យ៉ែម យឹម អគ្គលេខាធិការនៃឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ
សមាជិក

-លោក លីវ ងួនសេង នាយក្រុមថវិកា តំណាងក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ
សមាជិក

-លោក ឃី តាំងលឹម វិស្វករការងារសាធារណការ តំណាងក្រសួងសាធារណការ សមាជិក

-លោក ហ៊ីង អ៊ុន វិស្វករការងារកសិកម្ម តំណាងក្រសួងកសិកម្ម
សមាជិក

-លោក ឡាយ ងួន អគ្គនាយកក្រុមហ៊ុនជាតិវាយនភណ្ឌ តំណាងក្រសួងឧស្សាហកម្ម សមាជិក

-លោក យ៉ង់ ធី អភិបាលនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម
សមាជិករាយការណ៍

២.៤.ព្រឹទ្ធាចារ្យ(ព្រឹទ្ធបុរស) មហាវិទ្យាល័យ

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមមានមហាវិទ្យាល័យ និង សាលាជាន់ខ្ពស់ជាចំណុះៗ សាលាបង្រៀនវិជ្ជាបច្ចេកទេស និងមានកន្លែងពិសោធន៍ អនុវត្តន៍ និងមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវក៏អាចភ្ជាប់ទៅនឹងសាកលវិទ្យាល័យនេះបានដែរ។ មហាវិទ្យា

ល័យ និង សាលាជាន់ខ្ពស់ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ឬ ចាងហ្វាងមួយរូប និង មានព្រឹទ្ធាចារ្យរង និង ចាងហ្វាងរងអមផង។ ព្រឹទ្ធាចារ្យ ចាងហ្វាង ព្រឹទ្ធាចារ្យរង និង ចាងហ្វាងរងត្រូវតែងតាំងដោយព្រះរាជក្រឹត្យតាមការស្នើសុំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ និង មានការយល់ព្រមពីសាកលវិទ្យាធិការ។

ព្រឹទ្ធាចារ្យ ព្រឹទ្ធាចារ្យរង ចាងហ្វាង និង ចាងហ្វាងរងត្រូវជ្រើសរើសក្នុងចំណោមសាស្ត្រាចារ្យដែលមានសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ ឬ ក្នុងចំណោមឥស្សរជនដែលមានសមត្ថភាព។

២. ៥. ក្រុមប្រឹក្សាហ្វឹកហ្វឺន ឬ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមហាវិទ្យាល័យ

ព្រឹទ្ធាចារ្យ ឬ ចាងហ្វាងត្រូវមានក្រុមប្រឹក្សាហ្វឹកហ្វឺន ឬ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមហាវិទ្យាល័យដែលមានសមាសភាពដូចតទៅ ៖

-ព្រឹទ្ធាចារ្យ ឬ ចាងហ្វាង
ប្រធាន

-សមាជិកម្នាក់ចាត់តាំងដោយសាកលវិទ្យាធិការ សមាជិក

-សមាជិកទាំងឡាយនៃបុគ្គលិកសិក្សាដែលក្រុមប្រឹក្សា

សាស្ត្រាចារ្យបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើស ហើយចំនួនសមាជិកនេះត្រូវបានកម្រិតតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់សាកលវិទ្យាធិការ សមាជិក

-មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់២រូបនៃផ្នែកឧស្សាហកម្ម ឬកសិកម្មតែងតាំងដោយសេចក្តីសម្រេចរបស់សាកលវិទ្យាធិការ សមាជិក

-ប្រធានរដ្ឋបាលមហាវិទ្យាល័យ
សមាជិករាយការណ៍

ក្រុមប្រឹក្សាហ្វឹកហ្វឺនអាចបន្ថែមជាជំនួយរបស់ខ្លួននូវសាស្ត្រាចារ្យមួយរូប ឬច្រើនរូបហើយនឹងតំណាងនិស្សិតមួយរូប ឬច្រើនរូបដើម្បីពិគ្រោះយោបល់។

២. ៦. ថវិកាសាកលវិទ្យាល័យ

ថវិកាស្វយ័ត នៃសាកលវិទ្យាល័យត្រូវរៀបចំឡើងដោយសាកលវិទ្យាធិការ និង មានការសម្រេចពីក្រុមប្រឹក្សាភិបាល នៃសាកលវិទ្យាល័យ ដោយមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ និង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ។

ថវិកាស្វយ័ត នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ដោយប្រាក់ចំណូលដែលធ្វើឡើងតាមរយៈ ៖

-ការឧបត្ថម្ភធនគ្រប់បែបយ៉ាងពីរដ្ឋ

-អំណោយទាន និង បច្ច័យទាន

-ប្រាក់ចំណូលក្នុងការចុះឈ្មោះនិស្សិតនៅពេលប្រឡង និង ពេលសិក្សា

-ប្រាក់បានមកពីការខ្ចីសៀវភៅនៅបណ្ណាល័យ និង ពីទីពិសោធន៍

-ប្រាក់ចំណូលវិសាមញ្ញ។

ប៉ុន្តែតែសាកលវិទ្យាល័យ ត្រូវទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាពីរដ្ឋក៏ដោយ ប៉ុន្តែតាមការស្រាវជ្រាវបានឱ្យដឹងថា ក្រសួងមហាផ្ទៃបានចេញប្រកាសបង្កើតគណៈកម្មការចាត់ចែងធ្វើឆ្នោតវត្ថុ ដើម្បីប្រមូលថវិកាមកស្ថាបនាសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម។ ជាក់ស្តែងនៅថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ១៩៦៥ ក្រសួងមហាផ្ទៃបានចេញប្រកាស លេខ៦៧១/៦៥ បង្កើតគណៈកម្មការចាត់ចែងធ្វើឆ្នោតវត្ថុ ដើម្បីប្រមូលថវិកាមកស្ថាបនាសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម។ សមាសភាព នៃគណៈកម្មការនេះមានដូចខាងក្រោម ៖

-លោក ញឹម ស្រគុណ ចាងហ្វាងសាលាដំបូងខេត្តកំពង់ចាម ប្រធាន

-លោក ចៅ គង់ មន្ត្រីប្រៃសណីយ៍ និង ទូរគមនាគមន៍ អនុប្រធាន

-លោក យក់ សាអុន នាយតំបន់បសុពេទ្យ សមាជិក

-លោក ប៊ូ ជុំ នាយខ័ណ្ឌគង្គា រុក្ខា សមាជិក

-លោក ប្រាច់ ថន មេបញ្ជាការកងរាជតម្រួត សមាជិក

-លោក ម៉ាត់ ត្រលន់ ស្នងការក្រុមព្រះនគរបាលជាតិ សមាជិក

-លោក ពេជ យាតសាន ស្នងការក្រុមតម្រួតក្រុង សមាជិក

-លោក ស៊ុក ប៊ិន នាយកវិទ្យាល័យព្រះសីហនុ សមាជិក

-លោក ប៉ុល សារេត ចាងហ្វាងអនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេស សមាជិក

-លោក ឈៀង ណាល់ ចាងហ្វាងអប់រំមូលដ្ឋានខេត្ត សមាជិក

-លោក វេង ស្រេង តំណាងជនជាតិចិន សមាជិក

-លោក វ៉ូ វ៉ាន់តី តំណាងជនជាតិវៀតណាម សមាជិក

-លោក ចៅ ស៊ុន ព្រះរាជអាជ្ញា គណនេយ្យ

-លោក កៅឌី យូសុន ពេទ្យនាយក គណនេយ្យ

-លោក ជុំ សារិន ហេរញ្ញិកនាយក គណនេយ្យ

-លោក ទិត សាបូរ អភិបាលពន្ធដារ ហេរញ្ញិក

-លោក ម៉ារ សារ៉ុន មន្ត្រីគយ និង រដ្ឋាករ ហេរញ្ញិករង

-លោក អ៊ា ជា អធិការបឋមសិក្សា អគ្គលេខាធិការ

-លោក សេង ទ្រី លេខាធិការ ការិយាល័យ អគ្គលេខាធិការរង

២. ៧. បុគ្គលិកសិក្សា

បុគ្គលិកសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យ ភូមិន្ទកំពង់ចាមមានដូចខាងក្រោម ៖

ក.សាស្ត្រាចារ្យ និង សាស្ត្រាចារ្យសមាគត

ត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងចំណោមអ្នក មានសញ្ញាបត្របណ្ឌិត និង វិស្វករដែលមាន បទពិសោធន៍ខាងការសិក្សាបច្ចេកទេស។ សាស្ត្រាចារ្យ និង សាស្ត្រាចារ្យសមាគតត្រូវ តែងតាំងដោយសេចក្តីសម្រេច នៃសាកល វិទ្យាធិការក្រោយពីមានការយល់ព្រមពីក្រុម ប្រឹក្សាភិបាលនៃសាកលវិទ្យាល័យ។

ខ. ធារីបង្រៀន ឬ នាយពិនិត្យការអនុវត្ត

ត្រូវបានជ្រើសរើសពីក្នុងចំណោម អ្នកមានសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រ។ ប៉ុន្តែ អាច ត្រូវចាត់តាំងពិសេសឱ្យបំពេញមុខងារនេះ បាននូវឥស្សរជនទាំងឡាយដែលមានសមត្ថ ភាពក្នុងការងារ។ ធារីបង្រៀន ឬ នាយពិនិត្យ ការអនុវត្តត្រូវតែងតាំងតាមលក្ខណៈដូច សាស្ត្រាចារ្យដែរ។

២. ៨. អំពីវិន័យ

វិន័យត្រូវអនុវត្តន៍ ចំពោះកំហុស និស្សិតទាំងឡាយ ដែលបានចុះឈ្មោះចូល រៀន ឬ ចុះក្នុងបញ្ជីដោយគិតតាំងពីនិស្សិត បានដាក់ពាក្យសុំចុះឈ្មោះចូលរៀន ឬ កំហុសបេក្ខជននៅពេលប្រឡងដែលរៀបចំ ឡើងដោយមហាវិទ្យាល័យ។ កំហុសទាំង នេះអាចផ្តន្ទាជាបទរដ្ឋប្បវេណី ឬ ជាបទ ព្រហ្មទណ្ឌ។ ព្រឹទ្ធាចារ្យមហាវិទ្យាល័យមាន សិទ្ធិព្រមាន និង ស្តីបន្ទោសចំពោះនិស្សិត ដែលល្មើសនឹងបទបញ្ជាសិក្សា។ ព្រឹទ្ធាចារ្យ មហាវិទ្យាល័យអាចចាត់វិធានការបណ្តោះ អាសន្នបានដូចជាការបណ្តេញនិស្សិតចេញ ពីសាលា និង ហាមឃាត់មិនឱ្យចូលមកវិញ រហូតដល់ពេលដាក់សាម៉ីខ្លួន ដែលមាន កំហុសនោះឱ្យក្រុមប្រឹក្សាវិន័យជំនុំជម្រះ។ ក្នុងករណី ដែលបាត់បង់សណ្តាប់ធ្នាប់ ព្រឹទ្ធាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ អាចបញ្ឈប់ការ បង្រៀនជាបណ្តោះអាសន្ន។ ការបញ្ឈប់ការ សិក្សាក្នុងរយៈពេល១ឆ្នាំអាចធ្វើបាន ដោយ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ តាមការស្នើសុំពី ព្រឹទ្ធាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ ក្រោយពីទទួល យោបល់សាកលវិទ្យាធិការ។

ក្រុមប្រឹក្សាវិន័យនៃមហាវិទ្យាល័យមានសមាសភាពដូចតទៅ ៖

-ព្រឹទ្ធាចារ្យ ឬ ចាងហ្វាងមហាវិទ្យាល័យ ប្រធាន

-ព្រឹទ្ធាចារ្យរង ឬ ចាងហ្វាងរង អនុប្រធាន

-សាស្ត្រាចារ្យមួយរូប និងជាបង្រៀនម្នាក់ដែលសហសេវិកខ្លួនបោះឆ្នោតឱ្យ សមាជិក

-តំណាងនិស្សិតពីររូប សមាជិក

ផ្នែក ២
ដំណើរវិវត្តនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម

១.ការពង្រីកវិសាលភាពគ្រប់គ្រងរបស់សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម

មុនឆ្នាំ១៩៥៩ គេបានបង្កើតសាលាបង្រៀនបច្ចេកទេស ដែលមានឈ្មោះថា សាលាពេងជាង ឬ សាលាឧស្សាហកម្មខេត្តកំពង់ចាម។ នៅឆ្នាំ១៩៥៩ សាលាពេងជាងខេត្តកំពង់ចាម បានក្លាយទៅជាអនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសខេត្តកំពង់ចាម ហើយសាលានេះមានមជ្ឈមណ្ឌលមួយ សម្រាប់អនុវត្តន៍ជាឧបសម្ព័ន្ធ។ ចាប់តាំងពីបវេសនកាលខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៦៥ តទៅអនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសខេត្តកំពង់ចាមត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងមហាវិទ្យាល័យយន្តសាស្ត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម ដោយមានឈ្មោះថា ផ្នែកឧត្តមបច្ចេកទេស នៃមហាវិទ្យាល័យយន្តសាស្ត្រ[4]។

នៅឆ្នាំ១៩៦៧ គេបានបង្កើតវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវការដាំដំណាំកៅស៊ូ នៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលស្ថិតនៅក្រោមការ គ្រប់គ្រងរបស់សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម។ វិទ្យាស្ថាននេះបង្កើតឡើងតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ២៣ ប.វ. ចុះថ្ងៃទី6 ខែមករា ឆ្នាំ១៩៦៧។ ការបង្កើតវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវដំណាំកៅស៊ូនេះឡើង គឺមានគោលបំណងដើម្បីស្រាវជ្រាវ និង ធ្វើពិសោធន៍បែបវិទ្យាសាស្ត្រ និង បច្ចេកទេសនៃការដាំដំណាំកៅស៊ូ ព្រមទាំងមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការជាតិ និង អន្តរជាតិលើផ្នែកបច្ចេកទេស ដែលទាក់ទងនឹងដំណាំកៅស៊ូ

[4] រាជកិច្ចចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៦៥ ទំព័រ៨២៦៤-៨២៦៥

ផងដែរ។ មួយវិញទៀត វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវការដាំកៅស៊ូត្រូវចូលរួមក្នុងការបង្រៀនវិជ្ជាស្ដីពីការដាំកៅស៊ូនៅក្នុងមហាវិទ្យាល័យវប្បកម្មឧណ្ហប្រទេសទៅតាមកម្មវិធីរបស់មហាវិទ្យាល័យនេះ។ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមបានដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលធនធានមនុស្សចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦៥ រហូតដល់កម្ពុជាធ្លាក់ក្នុងសង្គ្រាមឆ្នាំ១៩៧០។ ក្នុងដំណាក់កាលដែលប្រទេសជាតិមានសង្គ្រាមនោះ សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមមិនអាចដំណើរការបានដោយរលូនឡើយ។ ជាក់ស្ដែងនៅយប់ថ្ងៃទី១៥-១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧០ ពួកយៀកកុង និង វៀតណាមខាងជើងបានប្រព្រឹត្តអំពើឈ្លានពាន មកលើសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមធ្វើឱ្យសាកលវិទ្យាល័យនេះទទួលរងនូវការខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តចំពោះលោកសាកលវិទ្យាធិការ និង បុគ្គលិកនៃសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាម ដែលតស៊ូប្រឆាំងនឹងការឈ្លានពានខាងលើ របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរបានចេញក្រឹត្យ ផ្ដល់ជូននូវលិខិតសរសើរដែលហៅថា សក្ខីភាពសោមនស្ស ជាផ្លូវការជូនមន្ត្រីនៃសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមមានរាយនាមដូចខាងក្រោម ៖

-លោក ផាន់ ប៊ួយហាក់ សាស្ត្រាចារ្យឧត្ដមសិក្សាជាសាកលវិទ្យាធិការនៃសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមបានបញ្ជាយ៉ាងក្លាហានដល់បុគ្គលិក និង និស្សិតនៅសាកលវិទ្យាល័យក្នុងពេលដែលពួកយៀកកុង និង វៀតណាមខាងជើងប្រព្រឹត្តអំពើឈ្លានពានមកលើសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមក្នុងយប់ថ្ងៃទី១៥ និង ទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧០។

-លោក តាំន ប៊ុនស៊ុយ វិស្វករក្សេត្រវិទ ព្រឹទ្ធបុរសមហាវិទ្យាល័យវប្បកម្មដោយបានប្រឈមមុខយ៉ាងក្លាហានទល់នឹងសត្រូវក្រោមការផ្ទុះនៃគ្រាប់បែកដៃ និង គ្រាប់រ៉ូកែតនាពេលដែលពួកយៀកកុង និង វៀតណាមខាងជើងប្រព្រឹត្តអំពើឈ្លានពានមកលើសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមក្នុងយប់ថ្ងៃទី១៥ និង ទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧០។

-លោក ឈឹម ឈុំ វិស្វករក្សេត្រវិទសាស្ត្រាចារ្យបឋមភូមិ អគ្គលេខាធិការនៃមហាវិទ្យាល័យវប្បកម្ម ដោយបានបញ្ជាយ៉ាងក្លាហានដល់ជួរទ័ពនៅមុខគេ ដើម្បីវាយតបចំពោះការឈ្លានពានរបស់យៀកកុង និង វៀតណាមខាងជើងប្រព្រឹត្តមកលើសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាម ក្នុងយប់ថ្ងៃទី១៥ និង ទី១៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧០ សាមុី

ខ្លួនបានរងរបួសជាទម្ងន់ដោយគ្រាប់រ៉ូកែតបច្ចាមិត្ត[5]។

សូមបញ្ជាក់ថា បើតាមសៀវភៅ ***Les clés du Cambodge*** របស់ Raoul M. Jennar, 1995 បានបញ្ជាក់ថា នៅថ្ងៃទី១៦ និង ទី១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧០ យន្តហោះវៀតណាមខាងត្បូងបានមកទម្លាក់គ្រាប់បែក បណ្តាលឱ្យសាកលវិទ្យាល័យកំពង់ចាមត្រូវខ្ទេចខ្ទាំយ៉ាងខ្លាំង។ ដូច្នេះ តាំងពីពេលនោះមក សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមលែងដំណើរការរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

២.ថ្នាក់ដឹកនាំសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម

សាកលវិទ្យាធិការ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមពីឆ្នាំ១៩៦៥ រហូតដល់កម្ពុជាធ្លាក់ក្នុងសង្គ្រាមឆ្នាំ១៩៧០ ៖

១-លោក គាត ឈន់ (ពីឆ្នាំ១៩៦៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៦៨)[6]

២-លោក ហាក់ យូលឹម សាកលវិទ្យាធិការស្ដីទី (ពីឆ្នាំ១៩៦៨ ដល់ឆ្នាំ១៩៧០?)

៣-លោក ផាន់ ប៊ួយហាក់ សាកលវិទ្យាធិការ (ពីឆ្នាំ១៩៧០? ដល់ឆ្នាំ?)

---

[5] ក្រឹត្យលេខ៥៤០/៧០ ប.រ. ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧០

[6] Justin Corfield and Laura Summers, ***Historical Dictionary of Cambodia***, 2003, p. 194.

សន្និដ្ឋាន

ក្រោយពីមានការយល់ដឹងអំពីតម្លៃនៃការអប់រំតាមបែបផ្លូវការ នៅដើមស.វ.ទី២០ មក ឪពុក ម្ដាយ ឬ អាណាព្យាបាលបានបញ្ជូនកូនចៅរបស់ខ្លួនឱ្យទៅរៀនកាន់តែច្រើនឡើងៗ។ ដោយការអប់រំនៅបឋមសិក្សាកាន់តែរីកលូតលាស់គេបានបង្កើតសាលាអនុវិទ្យាល័យ និង បន្តមកទៀតបង្កើតសាលាវិទ្យាល័យ។ ដូច្នេះពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំយើងសង្កេតឃើញថា ចំនួនសិស្សានុ សិស្ស ចេះតែមានចំនួនកើនឡើងជាលំដាប់។ ដើម្បីឱ្យសិស្សដែលបញ្ចប់ការសិក្សានៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សាអាចមកបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា រដ្ឋាភិបាលតាម រយៈក្រសួងអប់រំបានបង្កើតមហាវិទ្យាល័យនៅទីក្រុងភ្នំពេញ។

ដោយឡែក នៅខេត្តកំពង់ចាម មុនឆ្នាំ១៩៥៩ ក្រៅពីការអប់រំចំណេះទូទៅរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតសាលាបច្ចេកទេសវិជ្ជាជីវៈគឺសាលាពេជដាង ឬ សាលាឧស្សាហកម្មខេត្តកំពង់ចាម។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការវិវត្តនៃសង្គមជាតិ និង តាមតម្រូវការចាំបាច់ នៅឆ្នាំ១៩៥៩ សាលាឧស្សាហកម្មខេត្តកំពង់ចាមបានប្ដូរទៅជាអនុវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសខេត្តកំពង់ចាម។ សាលានេះបានដំណើរការរហូតមកដល់ឆ្នាំ១៩៦៥ ទើបបញ្ចូលមកក្នុងមហាវិទ្យាល័យយន្តសាស្ត្រនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាម។

ការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមគឺដើម្បីបណ្ដុះបណ្ដាលធនធានមនុស្ស ដោយផ្ដោតលើជំនាញផ្នែកបច្ចេកទេស ផ្នែកកសិកម្ម និង ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ ដូចជា រូបវិទ្យា និង គណិតវិទ្យាជាដើម។ មួយវិញទៀត ការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យនៅខេត្តកំពង់ចាមនាពេលនោះក៏ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលទៅដល់សិស្សនិស្សិតដែលមកពីខេត្តស្ទឹងត្រែង ក្រចេះ កំពង់ធំ ព្រៃវែង ។ល។ អាចមកបន្តការសិក្សាកម្រិតឧត្តមសិក្សានៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យមួយនេះ។

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកំពង់ចាមបានដំណើរការបណ្ដុះបណ្ដាលនិស្សិត ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦៥ រហូតដល់កម្ពុជាធ្លាក់ទៅក្នុងសង្គ្រាមឆ្នាំ១៩៧០។ នៅពេលនោះសង្គ្រាមផ្ទុះឡើងបានធ្វើឱ្យសង្គមកម្ពុជាបាត់លំនឹង និង ការបញ្ចប់នូវសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ហើយបរិមាណ នៃប្រព័ន្ធឧត្តមសិក្សាក៏បានចាប់ផ្ដើមធ្លាក់ចុះ។ ក្នុងដំណាក់កាលនៃសង្គ្រាមសាស្ត្រាចារ្យបរទេសជាច្រើនបានចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជា។ ដើម្បីបំពេញការខ្វះខាតនេះ រដ្ឋាភិបាលបានប្រគល់ភារកិច្ចបង្រៀនទៅឱ្យអ្នកមានសញ្ញាបត្រក្នុងប្រទេសធ្វើការមិនពេញម៉ោងនៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យ។ វិធានការបន្ទាន់នេះ គេមិនបានគិតទៅដល់គុណភាព និង គរុកោសល្យនោះឡើយ។ នៅ

ពេលនោះសាកលវិទ្យាល័យ នៅតាមខេត្ត ត្រូវបិទទ្វារ ឬ ដំណើរការអាក់រអួល។ ប្រព័ន្ធអប់រំថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ក្នុងសម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរនៅរក្សាលក្ខណៈពីរបបសង្គមរាស្ត្រនិយម ពីព្រោះប្រទេសស្ថិតក្នុងសង្គ្រាមរដ្ឋាភិបាលពុំមានលទ្ធភាពធ្វើកំណែទម្រង់ឧត្តមសិក្សានោះឡើយ។

ក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ន ដែលប្រទេសកម្ពុជាកំពុងមានសុខសន្តិភាព និង ការអភិវឌ្ឍផងនោះ រាជរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា គួរមានការសិក្សា និង ពិនិត្យលទ្ធភាពរៀបចំបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យរបស់រដ្ឋនៅក្នុងក្រុងកំពង់ចាមឡើងវិញ។ ប្រសិនបើមានការរៀបចំបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋ នៅខេត្តកំពង់ចាមឡើងវិញនោះ គឺជាការចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបណ្ដុះបណ្ដាលធនធានមនុស្សនៅតំបន់ជុំវិញ នៃខេត្តកំពង់ចាម ដើម្បីប្រមូលផ្ដុំនូវកម្លាំងបញ្ញាញាណរបស់ជាតិមកអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកម្ពុជាឱ្យកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនឡើងថែមទៀត ម្យ៉ាងទៀតក៏ជាពេលវេលាមួយដ៏សមស្រប ដែលកម្ពុជាកំពុងធ្វើសមាហរណកម្មខ្លួនទៅក្នុងតំបន់ និង ពិភពលោកនាសម័យសាកលភាវូបនីយកម្មនេះ។

គន្ថនិទ្ទេស (References)

ឯកសារដើម

១-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៩

២-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី២០ ខែ មករា ឆ្នាំ១៩៦៥

៣-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី១៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៦៥

៤-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី២៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ១៩៦៥

៥-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី១៦ ខែ តុលា ឆ្នាំ១៩៦៥

៦-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ១៩៦៨

៧-រាជកិច្ច ចេញផ្សាយ ថ្ងៃទី១៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ១៩៦៨

ឯកសារស្នាដៃនិពន្ធ

១-រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា សន្និសីទជាតិស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សនៅកម្ពុជា ៖ តុល្យការ និង ចក្ខុវិស័យ ថ្ងៃទី ១៩ ខែមករា ឆ្នាំ២០០០

២-សុង ស៊ីណា ***គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សានៅប្រទេសកម្ពុជា ពីឆ្នាំ១៩៥៥ ដល់ឆ្នាំ ១៩៦១*** *សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ប្រវត្តិវិទ្យា ភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០០២*

៣-***Annales de la Faculté de Droit de Phnom Penh,*** 1960.

៤-***Annuaire de l′ Université de Phnom Penh***, 1972.

៥-Raoul M. Jennar, ***Les clés du Cambodge***, Faits et chiffres, repères historiques, profiles cambodgiens, cartes, Maisonneuve et Larose, 1995.

៦-Sorn Samnang, ***L′évolution de la société cambodgienne entre les deux guerres mondiales (1919-1939)***, Thèse d′Histoire, Université Paris 7, octobre 1995.

៧-Justin Corfield and Laura Summers, ***Historical Dictionary of Cambodia***, 2003.